

Motion till riksdagen 2009/10:K300

av Lage Rahm m.fl. (mp)

Rösträtt från 16 år

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändringar i relevant lagstiftning så att rösträttsåldern sänks till 16 år för val till riksdagen kommun- och landstingsfullmäktige och Europaparlamentet samt för folkomröstningar.
2. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändringar i relevant lagstiftning så att rösträtten infaller det år man uppnått bestämd ålder, inte, som i dag, avgörs av den enskildes ålder på valdagen.
3. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändringar i relevant lagstiftning så att valbarhetsåldern sänks till 16 år för val till riksdagen, kommun- och landstingsfullmäktige och Europaparlamentet.
4. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändringar i relevant lagstiftning så att valbarheten infaller det år man uppnått bestämd ålder, inte, som i dag, avgörs av den enskildes ålder på valdagen.
5. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändringar i relevant lagstiftning så att de kommuner som vill kan låta 16-åringar rösta i kommunvalet om ovanstående yrkanden inte vinner gehör.

Sänk rösträttsåldern

Om man reser runt på skolor, fritidsgårdar, idrottsevenemang och träffar unga människor i deras vardag märker man att sextonåringar är lika mogna som någon annan grupp att rösta. Erfarenheterna från de tyska delstaterna talar också sitt tydliga språk. De farhågor man hade slog inte in när man sänkte rösträttsåldern. Inga undersökningar har kunnat visa att de unga röstade precis som sina föräldrar eller för den delen precis tvärt emot sina föräldrar. Valdeltagandet ökade istället för att minska och inget tydde på att de yngsta var mer påverkbara av gruppträck än någon annan samhällsgrupp. Det som däremot hände var att ungas frågor kom upp på dagordningen. Sverige har en åldrande

Fel! Okänt namn på

befolkning. Det vore naivt att tro att det inte skulle få genomslag i resultat i den förda politiken. Under de senaste decennierna har många av oss politiker struntat i ungdomars åsikter och nedprioriterat viktiga frågor som ungdomsarbetslöshet, ungdomsbrottslighet och elevinflytande. Mot denna bakgrund är det inte underligt att ungdomar i hög grad valt att vända partipolitiken ryggen. Men det gör det icke desto mindre till ett demokratiskt problem. En bra demokrati måste bygga både på erfarenhet och på nytänkande, både på äldre och på ungdomar, annars slutar samhället att utvecklas. När vi ser hur ungdomsproblemen negligeras av partipolitiken så krävs det en motkraft, en motkraft som bara kan komma om vi sänker rösträttsåldern till sexton år. En sänkt rösträttsålder stärker demokratin och tar tillvara ungas engagemang och intressen.

Det är också värt att notera att även om rösträttsåldern idag är 18 år så får de flesta inte rösta när de är 18 år. I allra värsta fall kan det dröja ända tills man är 24 år innan man får rösta i Sverige idag och snittåldern ligger på över 20 år för personer som första gången får rösta i allmänna val.

Det är inte alls omöjligt att införa rösträtt från 16 år. I resten av världen är det tretton länder som har en lägre åldersgräns än 18 år. I Nicaragua, Ecuador och Brasilien är det 16 år i alla val. I Schweiz är det 16 år för att få rösta i kommunala val eller folkomröstningar. I Österrike ska 16-åringar få rösta i allmänna val och folkomröstningar. I Tyskland får 16-åringar rösta i ett antal delstater. I Norge ska 16-åringar få teströsta i ett antal kommuner 2011.

Årsbaserad rösträtt

Miljöpartiet anser att det missförhållande som existerar även med gällande åldersgräns – att rösträtten gäller från den dag man är född istället för den årskull man tillhör – bör åtgärdas omgående. Fortfarande är det så att de flesta unga, på grund av skolsystemets indelning i årsklasser, främst umgås med människor från samma årskull. Det måste rimligtvis framstå som både märkligt och orättvist att några i vänskapskretsen eller klassen får rösta, men inte andra. Det sista inte minst då årskullen i andra sammanhang betraktas – och betraktar sig själv – som åldersmässigt homogen. Det skulle gå enkelt att ändra rösträttskriterierna från dag till år.

Valbarhet

Slutligen är det ett viktigt demokratiskt krav att den som har rätt att rösta också har rätt att väljas. Det vore inkonsekvent och högst otillfredsställande att begränsa den demokratiska delaktigheten till att omfatta endast rösträtten. Valbarheten bör utgå ifrån samma kriterier som ovan vad gäller sänkt rösträttsålder och årskullgräns. Samhället kan inte säga till unga människor att de är mogna att rösta, men inte mogna nog att anförtros ett politiskt förtroen-

Fel! Okänt namn på

deuppdrag. Antingen bedömer man sextonåringar som mogna demokratiska aktörer, som vi gör, eller också dömer man ut dem.

Försöksverksamhet i kommuner

I det fall riksdagen inte bifaller motionen i övrigt menar vi att det åtminstone vore rimligt att låta de kommuner som så önskar tillämpa rösträtt från 16 år i sitt kommunalval. Detta skulle kunna visa hur rösträtt för 16-åringar skulle fungera i Sverige och ge nyttiga erfarenheter inför ett nationellt införande. För den tveksamme skulle det också till tjäna att visa huruvida tvehågsenheten när det gäller ungdomars inflytande verkligen är berättigad.

Stockholm den 1 oktober 2009

Lage Rahm (mp)

Gunvor G Ericson (mp)

Max Andersson (mp)

Jan Lindholm (mp)

Thomas Nihlén (mp)

Mats Pertoft (mp)

Mikaela Valtersson (mp)